

VERGİ DAVALARINDA DAVA AÇMA SÜRELERİ

TERM OF LITIGATION IN THE TAX LAWSUITS

Serkan KURT*

Abdullah AKILLIOĞLU**

ÖZ

İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır. Vergi tarh ve cezaları da idari işlem niteliğinde olduğundan, bu işlemlerin hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle mükellefler yargı yoluna başvurabilir. İdari yargıda dava açılabilmesi belli yasal sürelerle bağlıdır. İYUK 7'nci maddesinde Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gün olarak dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. İdari yargıda yer alan dava açma süreleri hak düşürücü süre niteliğinde olduğundan süresinde dava açılmaması halinde dava açma hakkı kaybolacaktır. Dava açma sürelerinin uygulamasında sürelerin son günün tatil gününe, mali tatile veya ara vermeye denk gelmesi gibi özellikli durumlarda dava açma süresinin işleyişinde değişiklikler olabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vergi Mahkemesi Süreler, İdari Yargıda Süreler, Vergi ve Cezalarda Dava Açma Süreleri.

ABSTRACT

It is possible for people to resort to judgement against all kinds of administration actions and transactions. Since the tax levies and penalties are administrative proceedings, taxpayers may resort to judicial proceedings on the grounds that these transactions are against the law. There is a certain legal deadline to file a lawsuit in the administrative courts. It is stated that the term of litigation in Article 7 of AJCL should be taken into consideration as sixty days in the Council of State and administrative courts and thirty days in tax courts in cases where specific terms of litigation are not indicated in special laws. Since the term of litigation in the Administrative Court is a period of prescription, the right to file a case will be lost if the case is not opened. There may be changes in the functioning of the trial period, especially in the case of special circumstances such as the last day of term of litigation is holiday, financial holiday or the interruption.

Keywords: Term of litigation in the lawsuits, term of litigation in administrative law, term of litigation in tax and punishment

* Vergi Müfettişi

** Vergi Müfettiş Yardımcısı

M.G.T.: 26.09.2016 / M.K.T.: 23.01.2017

1- GİRİŞ

Anayasamızın 125'inci maddesinde "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu" düzenlenmiştir. Bir idari işlem niteliğinde olan ve kişilere mali yönden ödev ve sorumluluk yükleyen vergi tarh ve cezai işlemlerine karşı da yargı yolu açıktır. Vergisel işlemler idari türden işlemlerdir. Bu işlemlere karşı açılacak davalarda görevli mahkeme idare mahkemeleri daha doğrusu idare mahkemesinin bir türü olan vergi mahkemeleridir. İdari yargıda dava açma süreleri, hem kişilerin hak arama özgürlüklerinin kullanımı hem de idarenin eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğunun denetimi açısından son derece önemli bir konudur. Kişiler için önemlidir, çünkü bu süreler hak düşürücü sürelerdir. Süreyi kaçıran, dava hakkını kaybeder. Bu arada idare de yargısal denetimden kurtulmuş olur.¹ Adalet Bakanlığı verilerine göre ülkemizde 2015 yılında 98.667 vergi davası açılmıştır.²

Genel olarak idari davaların/vergi davalarının tabi olduğu süreler 2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanununda³ (İYUK) düzenlenmiştir. İYUK 7'nci maddesinde "*Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay ve idare mahkemelerinde atılmış ve vergi mahkemelerinde otuz gün*" olarak dikkate alınması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Bu genel dava açma süresi, ayrıca özel kanunlarla süre gösterilmeyen her hal için uygulanmaktadır. Dolayısıyla kanun koyucu bir konuda özel bir süre öngörmemişse dava açma süresi genel kural olan otuz gün olarak algılanması gerekmektedir. İkmalen, re'sen veya idarece yapılacak tarhiyatlara da karşı açılacak davalarda da süre olarak genel dava açma süresi olan otuz gün dikkate alınmaktadır.

Sürelerin son gününün tatil gününe, adli tatile veya mali tatile denk gelmesi halleri gibi özellikli durumlara ilişkin yasal düzenlemeler bulunmaktadır. Makalemizin ilerleyen bölümlerinde dava açma süreleri ile dava açma sürelerinin son gününün tatil gününe, adli tatile veya mali tatile denk gelmesi gibi durumlarına ayrıntılı olarak açıklanacaktır.

2- VERGİ DAVALARININ AÇILACAĞI SÜRELER

2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanununun 7'nci maddesinin birinci fıkrasında "*Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay'da ve idare mahkemelerinde atılmış ve vergi mahkemelerinde otuz gündür.*" şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Anılan kanun maddesinin ikinci fıkrasında ise, "*Bu süreler;*

- a) *İdari uyuşmazlıklarda; yazılı bildirim yapıldığı,*
- b) *Vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezalarından doğan uyuşmazlıklarda dava açma süresi;*
 - *Tahakkuku tahsile bağlı vergilerde, tahsilâtın yapıldığı,*
 - *Tebliğ yapılan veya tebliğ yerine geçen işlemlerde, tebliğin veya tebliğ yerine geçen işlemin yapıldığı,*
 - *Tevkif yoluyla alınan vergilerde, istihkak sahibine ödemenin yapıldığı,*
 - *Tescile bağlı vergilerde tescil işleminin yapıldığı,*
 - *İdarenin dava açması gereken konularda, ilgili merci veya komisyon kararının idareye geldiği, tarihi izleyen günden itibaren işlemeye başlar.*

¹ Bumin Doğrusöz, "Vergi yargısında dava süreleri" http://www.muhasibetr.com/ulusalbasin/haber_oku.php?haber_id=6462 E.T. 01.09.2016- 15:20

² www.adlisicil.adalet.gov.tr Erişim tarihi: 08 Ekim 2016-18:00

³ 20/1/1982 tarih ve 17580 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

3. Adresleri belli olmayanlara özel kanunlarındaki hükümlere göre ilan yoluyla bildirim yapılan hallerde, özel kanununda aksine bir hüküm bulunmadıkça süre, son ilan tarihini izleyen gündenden itibaren onbeş gün sonra işlemeye başlar.
4. İlanı gereken düzenleyici işlemlerde dava süresi, ilan tarihini izleyen gündenden itibaren başlar. Ancak bu işlemlerin uygulanması üzerine ilgililer, düzenleyici işlem veya uygulanan işlem yahut her ikisi aleyhine birden dava açabilirler. Düzenleyici işlemin iptal edilmemiş olması bu düzenlemeye dayalı işlemin iptaline engel olmaz.” şeklinde düzenlemeler yer almaktadır.

3- VERGİ DAVALARININ AÇILACAĞI SÜRELERE İLİŞKİN ÖZELLİKLİ DURUMLAR

- 1- İkmalen, re’sen veya idarece yapılacak tarhiyatlara, idarece düzeltme yoluyla re’sen yapılan tarhiyatlara, ihtirazi kayıtla yapılan beyanlara veya tahakkuklara yahut kesilen cezalara karşı açılacak davalarda genel dava açma süresi olan 30 gün içinde açılmalıdır. (2577 Sayılı Kanun md.7)⁴
- 2- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun (AATUHK) 15’inci Maddesinde “ Haklarında ihtiyati haciz tatbik olunanlar haczin tatbiki , gıyapta yapılan hacizlerde haczin tebliğinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde ihtiyati haciz sebebine itiraz edebilir.” hükmü ile, anılan kanunun 20’nci Maddesinde “ Haklarında ihtiyati tahakkuk üzerine haciz tatbik olunanlar ihtiyati tahakkuk sebeplerine ve miktarına 15’inci maddesi gereğince itirazda bulunabilirler.” hükümleri var ise de, 2576 Sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra Vergi İtiraz Komisyonlarının görevleri sona ermiş ve 2576 sayılı yasanın 6’ncı maddesine göre vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümlülükler ve bunların zam ve cezalarına ilişkin olup 6183 sayılı AATUHK’nın uygulanmasından doğan davaların çözüm görevi vergi mahkemelerine verilmiştir. Bu nedenle itiraz değil de bu konularda vergi mahkemelerinde açılacak olan, 6183 sayılı AATUHK kapsamında haklarında ihtiyati haciz uygulanan kişilerin ihtiyati hacze ve ihtiyati tahakkuk uygulanan kişilerin ihtiyati tahakkuka karşı açacakları davalar 7 günlük süreye tabidir.
- 3- 6183 Sayılı AATUHK’ya göre haciz uygulaması aşamasında borçluların; borçlarını ödemiş oldukları, borcun zamanaşımına uğramış olduğu, haczedilemeyecek malların haczedilmiş olduğu gibi iddialar ile dava açabilmeleri mümkündür. 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 6’ncı maddesinde 6183 sayılı Kanun uygulamasına ilişkin davaların vergi mahkemesinde çözümleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bu nedenle haciz tatbikinde açılacak davalarda genel dava açma süresine tabi olarak haksız haciz işleminin öğrenildiği tarihten itibaren 30 gün içinde dava açılabilir. (2576 sayılı Kanunun 6. maddesi ile 2577 sayılı Kanun Md.7)

- 4- 6183 sayılı AATUHK’ya göre ödeme emrini alan borçlu tarafından, böyle bir borcun olmadığı, borcun kısmen ödendiği, borcun zamanaşımına uğradığı gerekçeleriyle, ödeme emrinin teb-

⁴ <http://www.ertadenetim.com/2011/12/idari-dava-ve-vergi-davalarinda-sureler/> Erişim tarihi: 16 Eylül 2016-12:00

liğinden itibaren 7 gün içinde vergi mahkemesine dava açılması mümkündür.⁵ (6183 Sayılı AATUHK Md. 58)

- 5- 213 sayılı Vergi Usul Kanununun Ek 1-12 maddeleri uyarınca uzlaşma görüşmeleri sonucunda uzlaşma temin edilememiş veya uzlaşmaya varılmamış ise vergi dairesince yapılacak tarihyata karşı vergi mahkemesine dava açılabilir.

6-a) Tarhiyat Öncesi Uzlaşmada Dava Açma Süresi

213 sayılı Vergi Usul Kanununun Ek-6'ncı ve Ek-7'nci maddesine göre üzerinde uzlaşma sağlanan ve tutanakla tespit edilen hususlar hakkında dava açılmaz ve hiçbir merciye şikâyetle bulunulamaz. Uzlaşmanın vaki olmadığı durumlarda ise matrah/matrah farkları üzerinden tarh edilecek vergi ve cezalara karşı vergi/ceza ihbarnamesinin tebliğ tarihini takip eden otuz gün içinde dava açılabilir.

6-b) Tarhiyat Sonrası Uzlaşmada Dava Açma Süresi

213 sayılı Vergi Usul Kanununun Ek-7'nci maddesine göre Uzlaşmanın vaki olmaması halinde mükellef veya ceza muhatabı; tarh edilen vergiye veya kesilen cezaya, uzlaşmanın vaki olmadığına dair tutanağın kendisine tebliğinden itibaren genel hükümler dairesinde ve yetkili vergi mahkemesi nezdinde 30 gün içinde dava açabilir. Ancak bu takdirde, dava açma müddeti bitmiş veya 15 günden az kalmış ise dava açma süresi uzlaşma tutanağın tebliğ tarihinden itibaren 15 gün olarak uzamış olur.(213 Sayılı VUK Ek madde 7)

- 7- 2577 Sayılı İYUK'un 11'inci maddesi uyarınca mükelleflerin dava açılmadan önce dava açma süresi içinde, idari işlemin kaldırılması, geri alınması değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması için idari işlemi yapan makamın üst makamından, üst makam yok ise idari işlemi yapan makamdaki isteyerek düzeltme talep etmeleri mümkündür. Bu başvurma, işlemeye başlamış olan idari dava açma süresini durdurur. Altmış gün içinde bir cevap verilmez ise istek reddedilmiş sayılır.

Böyle bir durumda istek açıkça reddedilmiş veya 60 günlük sürede cevap verilmemek suretiyle zimnen reddedilmesi halinde dava açma süresi, 30 günlük dava açma süresinden düzeltme talep etmeden önce geçirilen gün sayısının düşülmesi suretiyle hesaplanır. (2577 Sayılı Kanun md. 11)

- 8- 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 124'inci maddesinde " *Vergi Mahkemelerinde dava açma süresi geçtikten sonra yaptıkları düzeltme talebi reddolunanlar şikâyet yolu ile Maliye Bakanlığına müracaat edebilirler*" hükmü düzenlenmiştir. Böyle bir durumda ise öncelikle vergi dairesinden düzeltme talebinde bulunulacak eğer bu talep reddedilirse Maliye Bakanlığı'na şikâyet başvurusunda bulunulacaktır.

Bakanlığın bu talebi reddetmesi veya altmış (60) gün içinde cevap vermemek suretiyle zimnen reddetmesi hallerinde ilgilinin dava açma hakkı yeniden doğmuş olacaktır. Bu durumda, talebin reddi yazısının tebliğini veya cevap vermeyerek geçirilen altmış (60) günün bitimini izleyen günden itibaren otuz (30) gün içinde dava açılmalıdır. (2577 Sayılı Kanun md. 7)

- 9- Vergi mahkemesine açılması gereken bir dava idare mahkemesine açıldığı takdirde, idare mahkemesi İYUK 14/3-a ve 15/1-a maddeleri uyarınca davayı vergi mahkemesine gönderir. Ancak, davanın süresinde açılmış sayılarak incelemeye alınması için, idare mahkemesinde da-

⁵ Gelir İdaresi Başkanlığı 2012 tarihli Ödeme Emrine Karşı Yapılacak İşlemler Broşürü http://www.gib.gov.tr/fileadmin/beyan-namerehberi/Odeme_Emrine_Karsi_Yapilacak_Islemler_Brosuru.pdf Erişim tarihi: 01 Eylül 2016- 21:00

va açma süresi 60 gün olmakla beraber, vergi mahkemesinin görevli olduğu davanın 30 gün içinde açılmış olması gerekir. Çünkü vergi mahkemesinde dava açma süresi otuz gün, idare mahkemelerinde 60 gündür.

Vergi mahkemesine açılması gereken dava 30 günlük süre geçirildikten sonra idare mahkemesinde 60 gün içinde açılmış olsa bile böyle bir durumda iş bu dava İYUK 7'nci maddesine göre süresinde açılmış olmayacak ve idare mahkemesinin görevsizlik kararı üzerine dosya vergi mahkemesine intikal etmiş olsa bile süresinde açılmadığı için reddedilecektir.⁶

10- Vergi hukuku ile ilgili Bakanlar Kurulu Kararı veya Genel Tebliğ gibi genel düzenleyici idari işlemlere karşı dava açmak mümkündür. Bu tür düzenleyici işlemlerin konusu her ne kadar vergisel işlemler gibi görünse bile bu işlemler verginin tarhi, tebliği, tahakkuku, tahsili gibi doğrudan vergisel bir işlem olmayıp, düzenleyici bir idari işlem olması sebebi ile yetkili ve görevli mahkeme, Danıştay'dır. Danıştay'ın ilgili dairesi bu gibi davalara ilk derece mahkemesi sıfatıyla bakacaktır ve bu tür soyut veya objektif iptal davalarında dava açma süresi ise idari işlemlerin tabi olduğu genel dava açma süresi olan 60 gündür. (2577 Sayılı Kanun md. 7/1,4)

4- DAVA AÇMA SÜRELERİN SON GÜNÜNE İLİŞKİN ÖZELLİKLİ DURUMLAR

İdari yargıda dava açma süreleriyle ilgili genel esaslar 2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanununun 8'inci maddesinde hüküm altına alınmıştır. Anılan Kanun'un maddesinin birinci fıkrasında: "*Süreler, tebliğ, yayın veya ilan tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlayacağı*" belirtilmiştir.

4.1- Dava Açma Süresinin Son Gününün Tatil Gününe Denk Gelmesi Durumunda Süreler

2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanununun 8'inci maddesinin ikinci fıkrasına göre: Dava açma süresinin son günü tatil gününe denk gelecek olursa, dava açma süresi tatil gününü izleyen çalışma kadının bitimine kadar uzar.

4.2- Mali Tatilde Süreler

5604 sayılı Malî Tatil İhdas Edilmesi Hakkında Kanun ile mali tatil uygulaması başlatılmıştır. Bu kapsamda her yıl temmuz ayının birinci gününden (haziran ayının son gününün resmî tatil olması halinde ise temmuz ayının ilk iş gününü takip eden günden) başlayarak aynı ayın yirminci gününe (dahil) kadar mali tatil uygulanmaktadır.

Mali tatilde vergilendirme ve ödeme, beyan ve bilgi verme ile ilgili işlemler ve yükümlülüklerle ilişkin süreler işlememektedir.

Mali tatilde süreleri iki grupta belirtilebilir.⁷

a- Aşağıda belirtilen vergisel işlemlerin son günü mali tatile rastlar ise süreler işler ancak mali tatilin bitiminden itibaren 5 gün uzamış sayılır:

- Beyanname verme süreleri (beyana dayalı tarhiyatlarda)
- Ödeme süresi (İkmalen, re'sen veya idarece yapılan tarhiyatta, vadesi mali tatile rastlayan vergi, resim ve harçlar ile ilgili vergi cezaları ve gecikme faizlerinin)

⁶ Vergi Davaları, Oluş, Yılmaz Özbacı Mali Hukuk Yayınları, Sayfa 214, 2008

⁷ Gelir İdaresi Başkanlığı Vergi Uyuşmazlıklarının Yargı Aşamasında Çözümlemesi Broşürü <http://www.gib.gov.tr/fileadmin/beyannamerehberi/vergiiuyusyargi92.pdf> Erişim tarihi: 25 Ağustos 2016- 13:00

- Uzlaşma talep etme veya cezada indirim hükümlerinden başvurulara ilişkin süreler(tarh edilen vergilere veya cezalara karşı)
- Bilgi verme sürelerine (devamlı bilgi verme hükümleri kapsamındaki)
- b- Bir kısım işlemlerin ise sürenin son günü mali tatile denk gelirse süreler işlemez ve mali tatilin bitiminden itibaren kaldığı yerden itibaren işlemeve baslar. Bu süreler;
- Muhasebe kayıt süreleri
- Bildirme süreleri (VUK Md.153 ila 170 te yer alan bildirmeler) VUK 168
- Mali tatil süresi içinde gerçekleşen tebligat işlemlerine ilişkin süreler
- **Dava açma süreleri**

Vergi uyuşmazlıklarında dava açma süresinin son günü mali tatile denk gelirse, dava süresi işlemevecek ve mali tatilin bitiminden sonra (20 Temmuz'dan) itibaren kaldığı yerden işlemeye devam edecektir. Ancak bu durumda ise idari yargıdaki çalışmaya ara verme süresi yürürlüğe girecektir. Dolayısıyla dava açma süresi, çalışmaya ara verme süresine göre değerlendirilmesi gerekecektir.

4.3- Çalışmaya Ara Verme Zamanında Süreler

Çalışmaya ara verme:

İYUK Madde 61 – 1. Bölge idare, idare ve vergi mahkemeleri her yıl bir eylülde başlamak üzere, yirmi temmuzdan otuz bir ağustosa kadar çalışmaya ara verirler. Ancak, yargı çevresine dahil olduğu bölge idare mahkemesinin bulunduğu il merkezi dışında kalan ve sadece bir idare veya bir vergi mahkemesi bulunan yerlerdeki idari yargı mercileri çalışmaya ara vermeden yararlanamazlar. Bu mahkemeler, 62'nci maddedeki sınırlamaya tabi olmaksızın görevlerine devam ederler.

2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanununun 8'inci maddesinin üçüncü fıkrasında: *"Bu kanunda yazılı sürelerin bitmesi, çalışmaya ara verme zamanına rastlarsa bu süreler, ara vermenin sona erdiği günü izleyen tarihten itibaren 7 gün uzamış sayılır."* şeklinde düzenlenmiştir.

Yasal mevzuat uyarınca İdare ve Vergi Mahkemeleri her yıl 20 Temmuz ile 31 Ağustos arasında çalışmaya ara vereceği düzenlemiştir. Böyle bir durumda ise İYUK 8'inci maddesi gereği dava açma süresi ara verme zamanına rastlamış olduğundan süreler, ara vermenin sona erdiği günü izleyen tarihten itibaren 7 gün uzayacaktır.

Bir örnekle konuyu açıklayacak olursak:

Vergi /ceza ihbarnamesi, mükellefe 15 Haziran 2016 tarihinde tebliğ edilmiş olursa, bu işleme karşı İYUK 7'nci Maddesi gereği dava açma süresi 30 gün olduğundan 15 Temmuz 2016 tarihinde sona erecektir. Ancak yukarıda belirttiğimiz üzere 5604 Sayılı Mali Tatil İhdas Edilmesi Hakkındaki Kanun gereği süresi mali tatile denk gelen dava açma süreleri işlemeyecek ve mali tatilin bitiminden itibaren kaldığı yerden işlemeye devam edecektir.

Dolayısıyla 21.07.2016 tarihinden itibaren işlemeyen kalan 15 gün içinde en son 04.08.2016 tarihine kadar dava açılacaktır. Ancak 4 Ağustos 2016 tarihinin de 2577 Sayılı İdari Yargılama Usul Kanununun 61. Maddesi uyarınca çalışmaya ara verme süresine rastlaması nedeniyle dava açma süresi, çalışmaya ara vermenin sona erdiği 31 Ağustos 2016 tarihini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün uzayacak ve söz konusu sürenin son günü olan 7 Eylül 2016 tarihi olacaktır.

5- VERGİ DAVASI AÇILMASINDA EK SÜRE

Uygulamada bir idari davanın adli yargıya ya da adli davanın idari yargı da açıldığı durumlara sıklıkla karşılaşılmaktadır. Bu konu İYUK 9'uncu maddesinde yapılan düzenlemeyle açıklığa kavuşmuştur.

İYUK 9'uncu maddesi, Görevli olmayan yerlere başvurulması:

*Çözümlemesi Danıştay'ın, İdare ve Vergi Mahkemelerinin görevlerine girdiği halde, adli ve askeri yargı yerlerine açılmış bulunan davaların görev noktasından reddi halinde, bu husustaki kararların kesinleşmesini izleyen günden itibaren **otuz gün** içinde görevli mahkemede dava açılabilir. Görevsiz yargı merciine başvurma tarihi, Danıştay'a, idare ve vergi mahkemelerine başvurma tarihi olarak kabul edilir.*

Dolayısıyla bir vergi davası yanlışlıkla adli ya da askeri mahkemede açılması durumunda adli ya da askeri yargı yerinin vereceği görevsizlik kararının kesinleşmesi üzerine 30 gün içinde Vergi Mahkemesine yeniden dava açmak mümkündür.⁸

6- VERGİ DAVALARI AÇILDIKTAN SONRA ve VERİLEN KARARLARA KARŞI BAŞVURU SÜRELERİ

- 1-** Dava dilekçelerinin ve eklerinin birer örneği davalıya, davalının vereceği savunma davacıya tebliğ olunur. Taraflar, yapılacak tebliğlere karşı, tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde cevap verebilirler. (2577 sayılı Kanun md. 16)
- 2-** Yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar; kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere itiraz edilebilir. (2577 sayılı Kanun md. 27/7)
- 3-** Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak 30 günü geçemez. (2577 sayılı Kanun md. 28)⁹
- 4-** İdare ve vergi mahkemelerinin kesin olmayan nihai kararlarına karşı, mahkemelerin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine istinaf başvurusunda bulunulabilir. İstinaf başvuru süresi, nihai kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 30 gündür. (2577 sayılı Kanun md. 45/1)
- 5-** Danıştay Dava Dairelerinin nihai kararları ile Bölge İdare Mahkemelerinin istinaf başvurusu neticesinde verdikleri bir kısım kararlarına karşı Danıştay'da temyiz yoluna gidilebilir. Temyiz başvurusu süresi, nihai kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 30 gündür. (2577 sayılı Kanun md. 46/1)
- 6-** İstinaf ve Temyiz dilekçeleri, ilgisine göre kararı veren mahkemeye, Danıştay'a veya 2577 sayılı yasanın 4 üncü maddede belirtilen mercilere verilir ve kararı veren mahkeme veya Danıştayca karşı tarafa tebliğ edilir. Karşı taraf tebliğ tarihini izleyen 30 gün içinde bu dilekçeye cevap verebilir. (2577 sayılı Kanun md. 48/3)¹⁰
- 7-** Danıştay ile bölge idare, idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar hakkında kanunda yazılı şartlar mevcutsa 60 gün içinde yargılamanın yenilenmesi istenebilir. (2577 sayılı Kanun md. 53/Son)

⁸ Yılmaz Özbalcı, a.g.e., Sayfa 214, 2008

⁹ <http://www.ertadenetim.com/2011/12/idari-dava-ve-vergi-davalarinda-sureler/> E.T: 16.09.2016-12:00

¹⁰ <http://www.ertadenetim.com/2011/12/idari-dava-ve-vergi-davalarinda-sureler/> E.T: 16.09.2016-12:00

- 8- Mahkemece verilen hükmün, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlâli suretiyle verildiğinin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmiş olması halinde, yargılamanın yenilenmesi talep süresi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren 1 yıldır. (2577 sayılı Kanun md. 53/Son)
- 9- Tarafları, konusu ve sebebi aynı olan bir dava hakkında verilen karara aykırı yeni bir kararın verilmesine neden olabilecek kanuni bir dayanak yokken, aynı mahkeme yahut başka bir mahkeme tarafından önceki ilamın hükmüne aykırı bir karar verilmiş bulunması halinde, yargılamanın yenilenmesi talep süresi 10 yıldır. (2577 sayılı Kanun md. 53/Son)

7- SONUÇ

Anayasa yer alan hükme göre "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açıktır." Bir idari işlem niteliğinde olan vergi tarh ve cezai işlemlerine de karşı yargı yolu açıktır. Vergilendirme süreci ile ilgili olarak, idare tarafından gerçekleştirilen uygulama ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek yanlışlıkların veya haksız olduğu düşünülen uygulamaların önünün alınması amacıyla yargı yoluna gidebilmek, anayasal bir hak olarak büyük önem taşımaktadır. Yargısal denetim altında vergi kanunlarının uygulanması; gerek mükellefler ile sorumlular ve gerekse vergi daireleri açısından güven unsurudur.¹¹

İdari/vergi davalarının açılabilmesi belli süreler ile sınırlandırılmıştır. Vergi Usul Kanunu'nun 124. maddesinde düzenlenen şikayet yolu ile başvuru yolu hariç olmak üzere yasal süreler geçtiği takdirde ilgililer hukuka aykırı olduklarını düşündükleri idari işlemlere karşı idari dava açamazlar; çünkü bu süreler hak düşürücü sürelerdir. Sürelerin uygulanması açısından 2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu'nda genel usuller yer almasına rağmen diğer özel kanunlarda bu sürelerin işleyişine ilişkin özellikli durumlar da bulunmaktadır. Bu nedenle Anayasal bir hakkın kullanımı açısından İYUK'ta yer alan genel düzenlemenin yanında özel kanunlarda yer alan ve hak düşürücü özelliğe sahip süreleri uymak idarenin yargısal denetimi açısından önem arz etmektedir. İdari işlemin niteliğine göre dava açma süreleri ve sürelerin başlama tarihleri değişebilmektedir. Süreler; tebliğ, yayın veya ilan tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlamaktadır.¹² Makalemizde dava açma sürelerine ilişkin özellikli durumlar ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

KAYNAKÇA

- 2577 Sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu
- 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu
- 2576 Sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri Ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu Ve Görevleri Hakkında Kanunu
- 5604 Sayılı Malî Tatil İhdas Edilmesi Hakkında Kanun
- DOĞRUSÖZ, B. "Vergi yargısında dava süreleri" http://www.muhasibetr.com/ulusalbasin/haber_oku.php?haber_id=6462 Erişim tarihi: 01 Eylül 2016- 15:20

¹¹ Vergi İhtilafları ve Çözüm Yolları, Prof. Dr. Şükrü Kızılot-Av.Zuhal Kızılot s.67, 2004

¹² Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi , Prof. Dr. Abdurrahman Akdoğan s.163-164, 2008

- MB Gelir İdaresi Başkanlığı 2012 tarihli Ödeme Emrine Karşı Yapılacak İşlemler Broşürü http://www.gib.gov.tr/fileadmin/beyannamerehberi/Odeme_Emrine_Karsi_Yapilacak_Islemler_Brosuru.pdf E.T: 01.09.2016- 21:00
- MB Gelir İdaresi Başkanlığı Vergi Uyuşmazlıklarının Yargı Aşamasında Çözümlemesi Broşürü <http://www.gib.gov.tr/fileadmin/beyannamerehberi/vergiuyusyargi92.pdf> E.T: 25.08.2016- 13:00
- Vergi Davaları, Oluş, Özbacı Mali Hukuk Yayınları
- Vergi İhtilafları Ve Çözüm Yolları, Prof. Dr. Şükrü Kızılot-Av.Zuhal Kızılot
- Vergi Hukuku Ve Türk Vergi Sistemi, Prof. Dr. Abdurrahman Akdoğan
- <http://www.ertadenetim.com/2011/12/idari-dava-ve-vergi-davalarinda-sureler/>
- www.adlisicil.adalet.gov.tr